

FUGLATELJINGAR VIÐ MAGNUSI HEINASYNI 1993-94

Marnar Simonsen

Inngangur

Fuglateljingar hava áður verið framdar á havleiðunum um Føroyar. Ein var í juni-september 1987 og 1988. Hon er umrødd í *Dansk ornitologisk Forenings Tidsskrift* nr. 84, 1990. Ein onnur fuglateljing var gjørd á Føroyabanka í juni 1992 og hana hevur Bergur Olsen lýst í *Fugle på Færøbanken 5.-9. juni 1992*, Færøbanke projektet 1992.

Nú verður farið undir regluligari teljingar, sum skulu verða spjaddar um alt árið og um til ber fara fram á somu støðum hvørja ferð.

Endamálið við tiltakinum er at meta um fuglatilfeingið á havleiðunum um Føroyar. Tað verður hildið at hava stóran týðning fyri okkum at fáa kunnleika um fuglalivið til havs, áðrenn oljuvinna kanska kemur. Harafturat kunnu vit út frá tættleikanum hjá fuglasløgnum ætla um, hvar æti, yngul og smámurtar ivaleyst eru mest og tættast. Á tann hátt hava vit ein møguleika at samanbera fugla- og fiskatilfeingið og tiskil at meta um fiskastovnin.

Mannagongd

Fuglateljingin fer fram á sama hátt sum aðra staðni bæði í Norðurlondum og Bretlandi.

Talt verður frá skipi, 300 metrar út frá tí og upp í loft í einum øki, sum er 90 stig í t.d. bakborð. Vanliga fara fuglateljingar fram uttandura, men veðurlagið ger, at tað ber ikki til í hesum føri. Talt verður altíð 10 minuttir í senn, meðan skipið siglir og á ljósum degi.

Í okkara føri er talt av brúnni í bakborði á Magnusi Heinasyni. Hann, ið telur, situr í einum nýmótans skiparastóli, sum er hevjaður upp frá dúrkinum soleiðis at sjónarhorn hansara er 8,5 metrar oman sjóarmálan. Talt verður við berum eygum, tí tá er sjónarøkið størri. Kikari verður nýttur fyri at fáa vissu um fuglaslagið. Fyri at siggja nóg væl, mugu rútararnir á brúnni verða vaskaðir ofta.

Klökkutiðin verður bert skrivað upp, tá ið 10-minuttaskeið byrjar. Í miðlumbilunum millum 10-minuttaskeiðini verða sæddu fuglarnir uppskrivaðir.

At hjálpa sær hevur fuglateljarin ein (manuellan) handateljara við seks knøttum. Betur hevði verið at havt ein elektroniskan teljara, t.d. eina teldu.

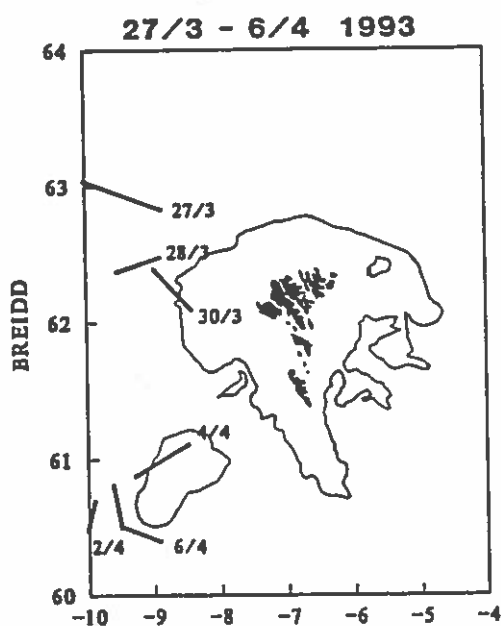
Alla støðir verða nágreiniliga uppskrivaðar frá morgunstundini við fáum tímum imillum. Tá ber til at samanbera fuglameingið og fiskastovnin á grunnum og bankum.

Mestsum allar siglingarleiðir og støðir eru standardskurðir og tí nærum altíð tær somu hvønn túrin. Hetta verður hildið at vera ein stórur fyrimunur fyri endaliga úrslitið av fuglateljingini. Tað fer á henda hátt at bera væl til at samanbera fuglameingið ávísar støðir, árstíðir og tíðir á degnum. Støðirnar verða annars allar skrivaðar í skipsdagbókina og í yvirlitið yvir standardskurðirnar. Hetta ger tað møguligt at kanna um sjófuglurin ávirkar fiskastovnarnar kring Føroyar, ella um dýpið og hitalagið í sjónum ávirkar fuglameingið.

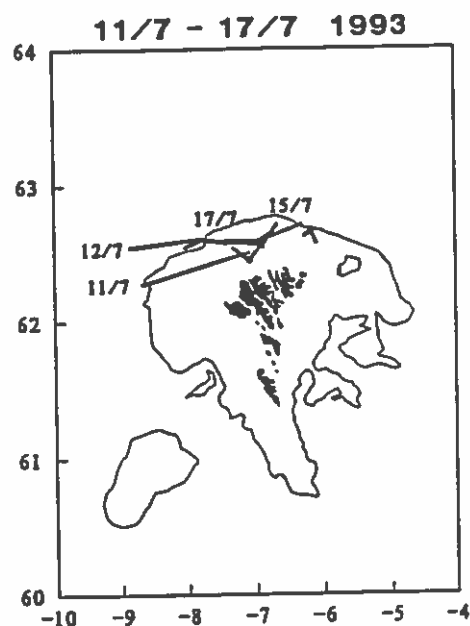
Eitt aðalmál við hesi sjófuglateljing er at vísa á sjóøki, har fyrivarni eigur at verða tikið í mun til møguligu oljuvinnuna.

Siglingarleiðir

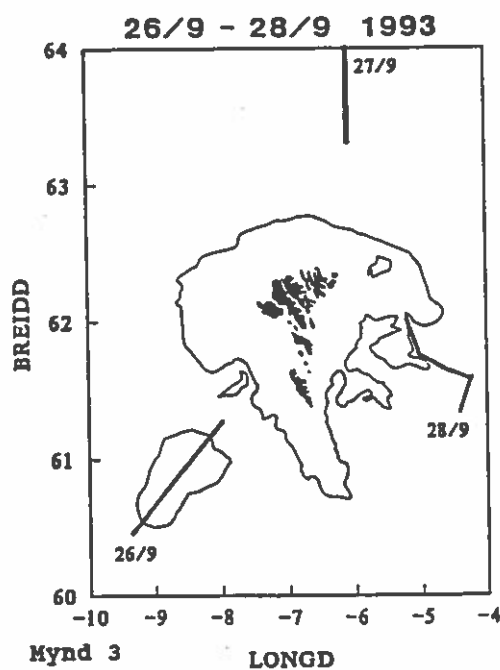
Allar siglingarleiðirnar eru avmyndaðar á yvirlitskortid fyri hvønn túrin sær. Mynd 1-8. Siglingarleið og dagfesting eru tilskilað á hvørji mynd. Á myndunum sæst, at túrarnir eru javnt býttir um havleiðirnar um Føroyar og røkka rættiliga langt til havs bæði í 1993 og 1994.

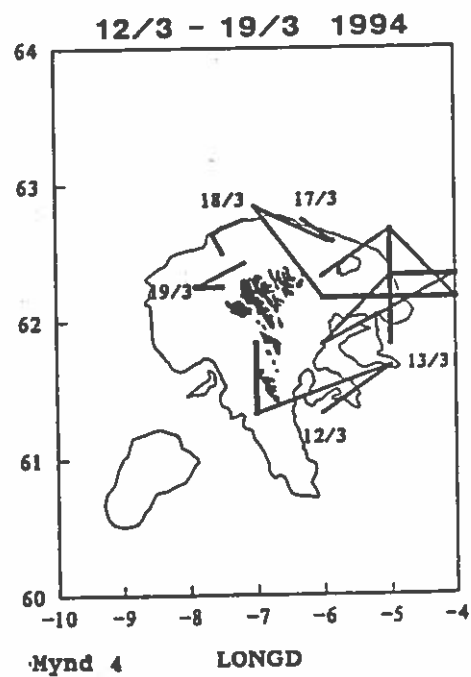
Mynd 1

Mynd 2

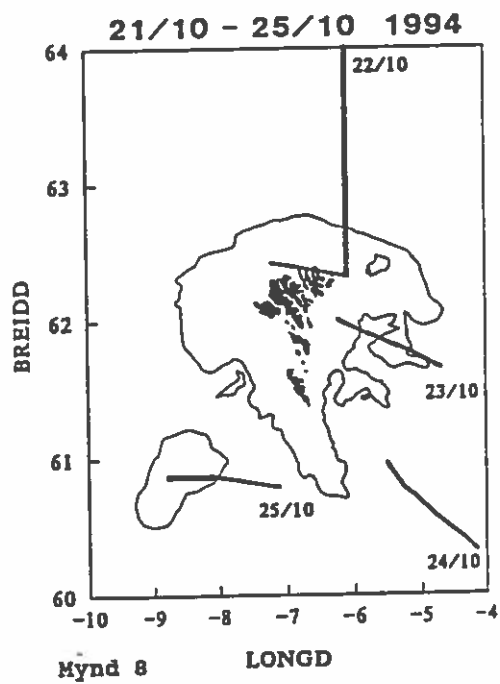
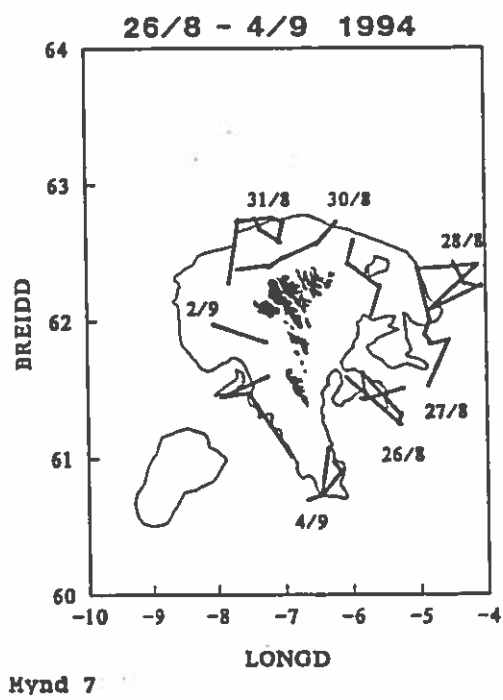
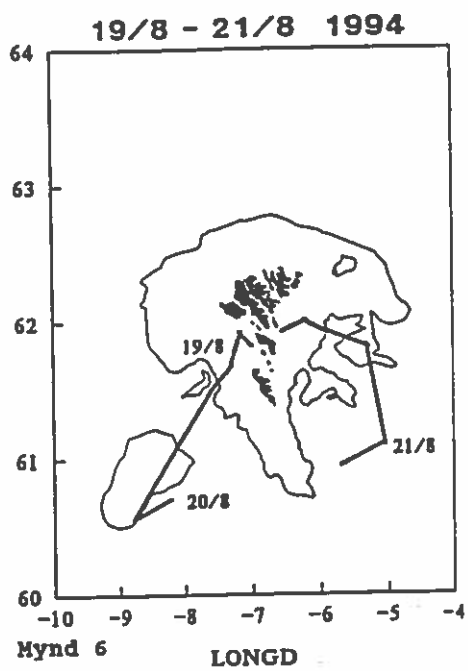
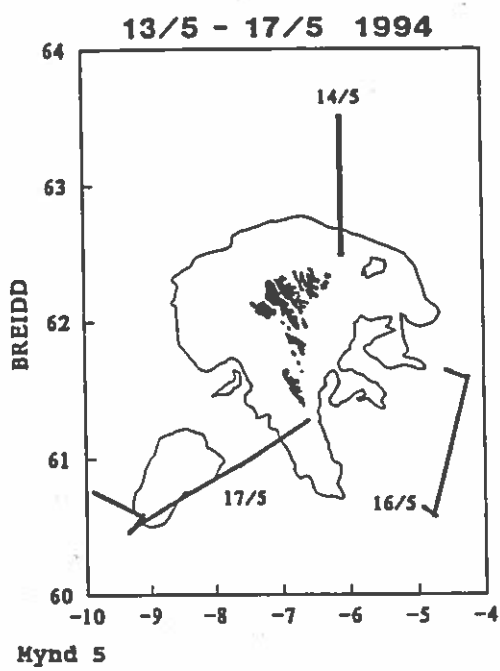

Mynd 3

Mynd 4

Mynd 1-4
Siglingarleiðir

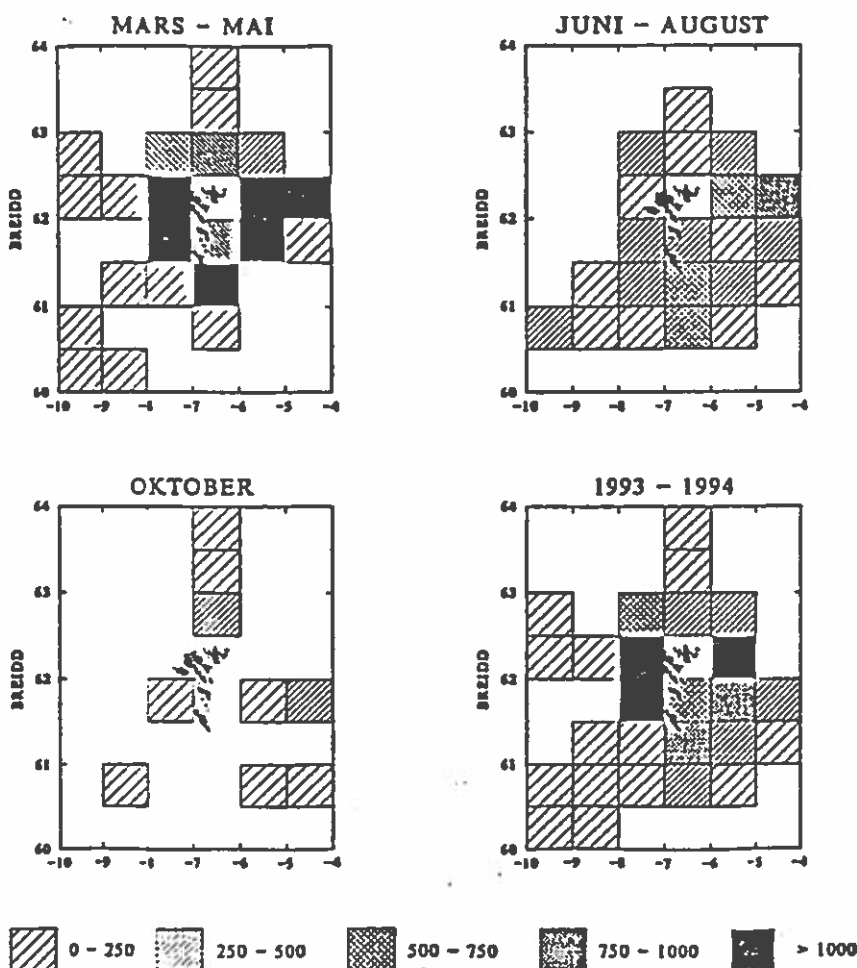

Mynd 5-8
Siglingarleiðir

Úrlsit

Øll fuglaslögini, sum vóru at siggja, eru tald. Men av tí talt hefur verið so stutta tíð - bert í tvey ár - eru bara tey fýra slögini, sum mest vóru at siggja tald saman fyri fyrst. Tey eru rita, havhestur, likka og skápur. Ætlanin hevur alla tíðina verið at telja í fýra ár, tí er ætlanin at halda fram í minsta lagi tvey ár afturat. Men av tí at fyribils úrslitini eru sera áhugaverd, eru tey gjørd upp nú.

Á myndunum 9-12 eru teljingarnar bæði árinum gjørdar upp saman. Hesi tøl vísa savnaða talið á teimum fýra fuglaslögum ritu, havhesti, likku og skrapi á vári, sumri og heysti. Lagt má verða til merkis at puntarnir á myndum 9-12 hava onnur virði enn puntarnir á myndunum 13-26. Tað er gjørt fyri at fáa eina neyvari mynd av hvussu nógv er til av fuglasløgnum tær ymsu árstíðirnar.

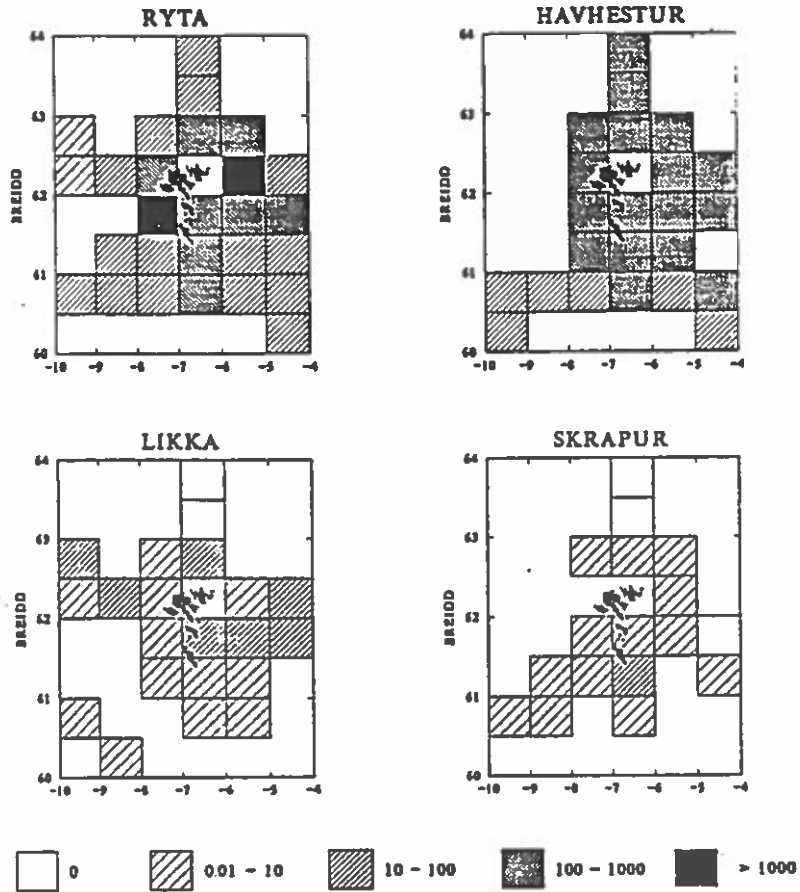

Mynd 9-12

Bytið av teimum fýra fuglasløgnum, sum mest hevur verið av, á vári, sumri og heysti tey bæði árinum 1993-94 og allar teljingarnar savnaðar.

Hvør puntur visir talið av fuglum taldir í ein tíma, tað er tað sama sum 6 ferðir 10 minuttateljingskeið.

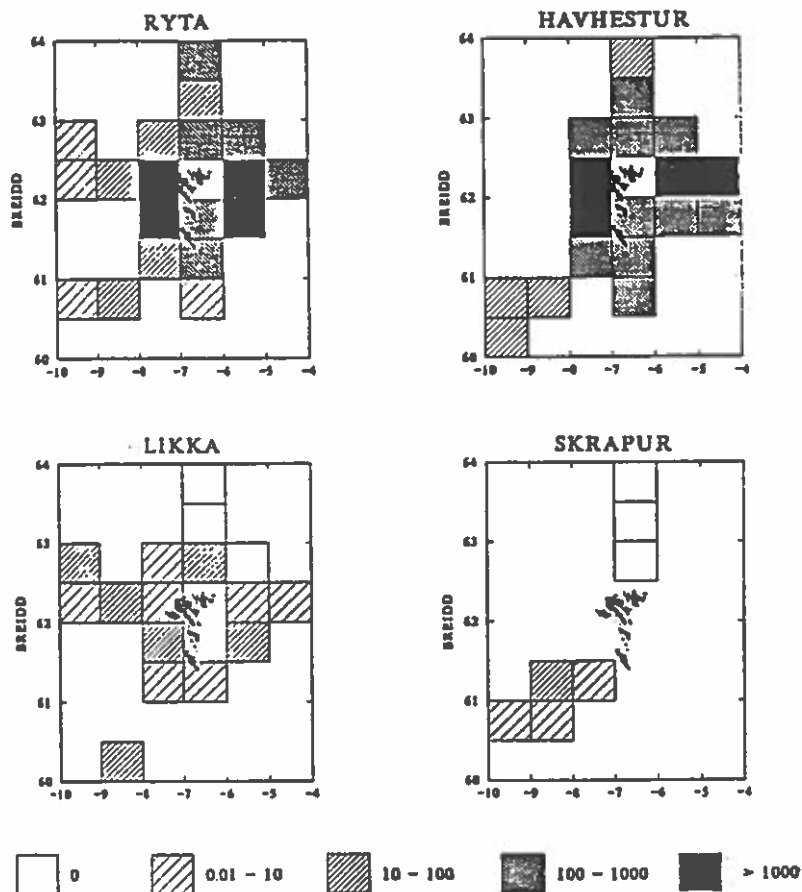
1993 - 1994

Mynd 13-16

Samláða talið av ritu, havhesti, likku og skrapi. Tölíni í puntunum eru øðrvisi enn í undanfarnu myndunum.

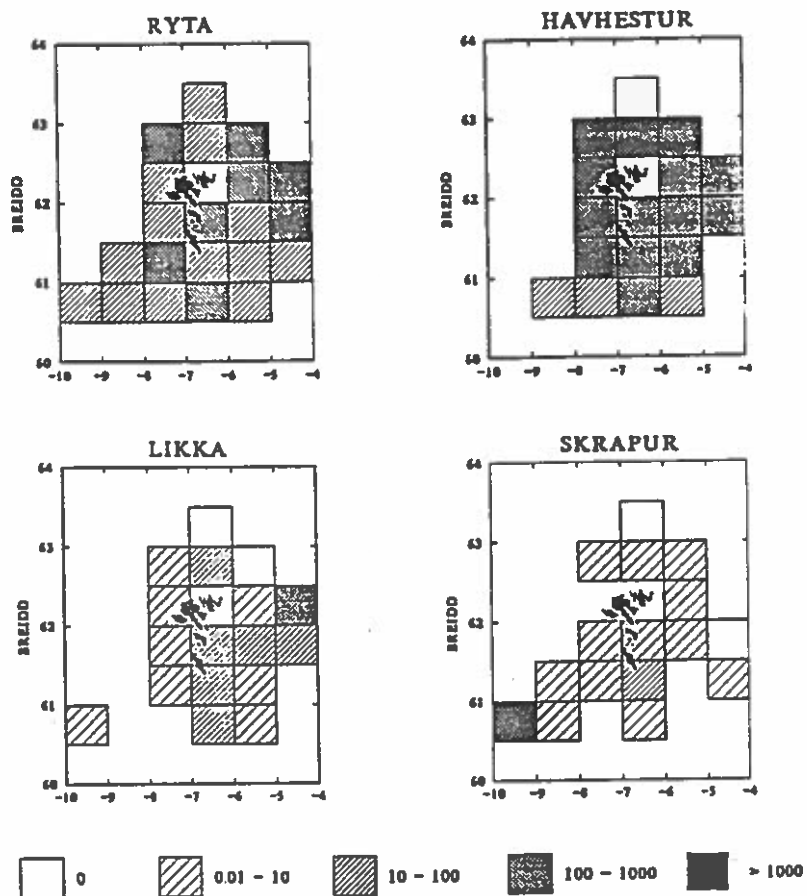
MARS - MAI

Mynd 17-20

Talið á væri av ritu, havhesti, likku og skræpi.

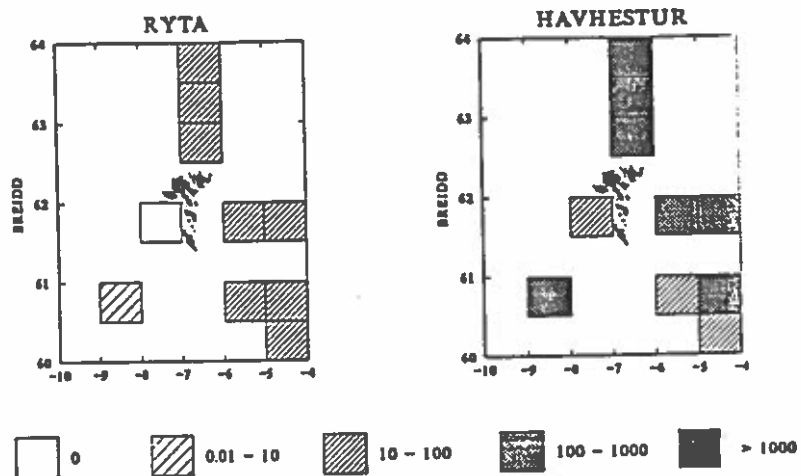
JUNI - AUGUST

Mynd 21-24

Talið á sumri av ritu, havhesti, likku og skrapi.

OKTOBER

Mynd 25-26

Talið á vetri av ritu, havhesti, likku og skrápi.

Samanumtikið

Á myndunum sæst, at fuglasløgini havhestur og rita eru tættast um várið og nærri landi. Seinni á árinum spjaldast tey, men tó toluliga javnt um havleiðirnar. Havhestur og rita eru ótættast um veturin. Likkan er mest nærri landi, og skrápurin tættastur vestan fyri Føroyar og serliga á Føroya Banka.

Lagt má verða afturat at hetta eru tøl á fugli rættiliga langt úr landi. Tey kunnu tí ikki samanberast við fuglateljingar á ella undir landi.

Seinni, tá ið taltifarið er størri, er ætlanin at greina fuglin betur m.a. við atliti at hvar hann heldur til og bera saman ætunøgd, fiskastovn, havdýpi og ivaleyst eisini sjóarhita. Loksins er ætlanin at greina ungfuglin, pisur, tvey ára gamlar og pisur, sum eru eldri.

Tøkk

Tøkk til Berg Olsen, Dorethu Bloch og Hjalta í Jákupsstovu fyri góða leiðbeining. Serliga tøkk fyri telduarbeiðið, sum Lena Lastein og Jógvan Grástein hava gjørt. Fyri málsliga viðgerð verður Malan Marnarsdóttir takkað. At enda, tøkk fá skipari og manning umborð á Magnusi Heinasyni.

Heilmildir

Finn Danielsen et al. "Marine distribution of seabirds in the North Atlantic between Iceland and Scotland, Juni-September 1987 and 88." *Dansk ornitologist Forenings Tidsskrift* nr. 84, 1990, 45-63.

Fridtjof Mehlum "Summer distribution of seabirds in northern Greenland and Barents Sea" *Skrifter* nr. 191, Norsk Polarinstitut 1989.

Bergur Olsen *Fugle på Færobanken 5.-9. juni 1992*, Færobanke projektet 1992. s.131-134 ed. Eilif Gaard og Marita Poulsen.

Teljingarháttur: *Seabirds and Cetaceans Branch* Joint Nature Conservationi Committee, Aberdeen.

Fiskirannsóknarstovan
Náttúrugripasavnið